

Dochters van ondernemers

Julie, Leen, Karlien, Annelore en Nathalie hebben één ding gemeen: ze zijn allemaal dochters van ondernemers. In het gelijknamige theaterstuk vertellen ze dit najaar hoe het was om op te groeien tussen de tomatenplanten, transpalletten en verhitte discussies. En hoe hun families omgingen met schulden en schaamte. Founder Dorien – zelf fiere dochter van ondernemers – sprak met hen aan de vooravond van de première.

BEELD: CLARA HERMANS

Vrouwen, zijn jullie er klaar voor?

Annelore: Ik voel een enthousiaste stress. We hebben een prachtige voorstelling gemaakt waarin we delen hoe het is om op te groeien in een familiebedrijf. Hiervoor hebben we elkaar en onze familieleden geïnterviewd, maar ook met andere ondernemers en historici gepraat. Het was een boeiend parcours met een geslaagde theatervoorstelling als eindresultaat.

Wat hebben dochters van ondernemers gemeen?

Karliën: We denken dat we alles kunnen.

Annelore: Echt?

Karliën: Ja, we zijn er allemaal toch van overtuigd dat, wanneer we ergens voor gaan, het ons ook zal lukken. Die mindset, van blijven proberen en indien nodig bijschaven, is eigen aan ondernemers én hun dochters. *(lacht)* Ik werd als kind ook overal mee naartoe genomen, of dat nu de bank of de boekhouder was. Dat zorgt ervoor dat je je al snel bewust bent van wat er allemaal bij het leven komt kijken.

Nathalie: Een scheiding tussen werk en privé kenden we inderdaad niet. Onze ouders waren dan wel altijd in de buurt, we moesten vooral onze plan trekken. En niet storen als er klanten waren!

Annelore: Mijn ouders hadden een tuinbouwbedrijf. De serres waren ons speelterrein. Hoewel wij nooit op reis gingen, beleefden de *Barbies* de meest tropische vakanties tussen de tomatenplanten. Dat vond ik fantastisch!

Julie: Ik vond het heerlijk om de secretaresse na te doen: dingen uittypen en in mapjes steken, de kopieermachine gebruiken of telefoneren van de ene vaste telefoon naar de andere.

Karliën: Mijn broer trok altijd met zijn loopcarion én boterhammen de tuin in, om dan een hele dag te wroeten en te graven.

Leen: Naar aanleiding van de voorstelling lazen we heel wat onderzoeken. Uit eentje blijkt dat spelen in een werkomgeving kinderen creatiever en innovatiever maakt. Geen wonder dat we allemaal een creatief beroep uitvoeren waarin we onze fantasie de vrije loop kunnen laten gaan. *(lacht)*

Was de keukentafel bij jullie ook de plek waar lekker eten afgewisseld werd met gesprekken over facturen of klanten?

Karliën: Absoluut! Dat komt bij iedereen terug. De keukentafel was de vergadertafel en vice versa. Als kind zat je op de eerste rij tijdens brainstorms, verhitte discussies of zelfs ambras.

“ALS KIND ZAT JE OP DE EERSTE RIJ TIJDENS BRAINSTORMS, VERHITTE DISCUSSIES OF ZELFS AMBRAS.”

KARLIËN

Van links naar rechts: Julie, Annelore, Nathalie, Leen en Karlien.

Annelore: Onze ouders deden ontzettend hun best om de mix tussen werk en privé zo minimaal mogelijk te houden, maar eigenlijk liep alles gewoon constant in elkaar over.

Julie: Door dit stuk te maken, hebben we trouwens allemaal veel respect gekregen voor de opofferingen die onze moeders maakten. Ze waren vaak de drijvende kracht, zowel op de werkvloer als daarnaast.

“HOEWEL WIJ NOOIT
OP REIS GINGEN,
BELEEFDEN DE BARBIES
DE MEEST TROPISCHE
VAKANTIES TUSSEN
DE TOMATENPLANTEN.”

ANNELORE

Stonden ze anders in het leven dan de ondernemende vrouwen van vandaag?

Leen: Wat me opgevallen is uit de interviews met andere ondernemers, is dat weinigen nog

als koppel een zaak opstarten. Vroeger was het logisch dat je als vrouw in de zaak van je man ging werken onder het erbarmelijke statuut van meewerkende echtgenote. Vandaag nemen veel vrouwen het familiebedrijf in hun eentje over, terwijl manlief zijn eigen zaak uitbaat. Ik denk dat velen bang zijn voor het effect dat samenwerken kan hebben op je relatie.

Nathalie: Mijn moeder baatte destijds al haar eigen zaak uit. Doorheen de jaren is haar mindset wel veranderd. Zo werkt ze niet meer zes op zeven, maar sluit ze de winkel enkele dagen per week omdat ze op haar vrije dagen meer wil doen dan de was, de plas en de boodschappen. Een interessante evolutie!

Volgen jullie die gedachtegang?

Julie: Onze generatie denkt anders na over werken en presteren. Vroeger had iemand die tot tien uur 's avonds werkte een goed draaiende zaak. Vandaag ben je een slechte planner. Toen ik mijn broer interviewde, vertelde hij dat hij op sommige dagen laat doorwerkt, terwijl hij op andere dagen 's middags in de sauna zit. We gaan veel bewuster om met werk, privé en de balans daartussen. We stellen ons ook meer vragen.

Nathalie: Toen ik mijn grootvader naar aanleiding van dit theaterstuk vroeg waarop zijn keuzes destijds gebaseerd waren, zei hij simpelweg dat hij er nooit bij had stilgestaan. Dat is het tegenovergestelde van hoe we vandaag met zowat alles omgaan.

“VROEGER HAD IEMAND
DIE TOT TIEN UUR 'S
AVONDS WERKTE EEN
GOED DRAAIENDE ZAAK.
VANDAAG BEN JE EEN
SLECHTE PLANNER.”

JULIE

Annelore: Religie is ook niet meer zo prominent aanwezig waardoor we het gevoel hebben dat we het leven zelf kunnen maken. Het is niet langer een kwestie van afzien om dan in de hemel terecht te komen. Deze generatie wil nu genieten, want het kan zo gedaan zijn.

Was het een logische keuze om niet in het familiebedrijf te stappen?

In koor: Ja!

Nathalie: Mijn vader gaf me de raad om een winkel in handtassen en reiskoffers te beginnen, want dat hebben mensen altijd nodig. *(lacht)*

Annelore: Toen ik nog klein was, zeiden mijn ouders dat ik nooit iets in de tuinbouwsector mocht beginnen wegens te risicovol.

Karliën: Mijn ouders vonden het dan weer belangrijk dat ik niet voor een baas ging werken. En ze gaven me de goede raad om een job te zoeken die ik elke dag wil blijven doen.

Jullie zijn op papier niet zelfstandig, maar in de praktijk heeft jullie werkritme er wel veel van weg.

Julie: Je kan kiezen om als acteur zelfstandig aan de slag te gaan, maar dan moet je televisieopdracht na theatervoorstelling binnenhalen, en dat is weinigen gegeven in ons land. Wij zijn allemaal bedienden, maar dat neemt niet weg dat we ons toch ook zelfstandigen voelen. We moeten onze eigen planning opstellen, ideeën

pitchen en voorstellingen spelen op uren waarop anderen meestal niet aan het werk zijn. En dat laatste neemt vaak helemaal niet zoveel tijd in beslag als je het totaalplaatje bekijkt.

Wat willen jullie met de voorstelling bereiken?

Leen: Stiltes en taboes doorbreken. In België hangt er bijvoorbeeld nog een grandioos taboe rond het faillissement. Zonde, want voor vele ondernemers gaan er jaren van succes aan vooraf die dan plots overschaduwd worden door een zogezegde mislukking, die vaak te wijten is aan externe factoren.

Annelore: We willen ook aantonen dat ondernemers niet per se die mensen zijn met dure wagens of zwart geld. Mijn mama had schrik dat we een fout beeld gingen ophangen van de ondernemer. *(lacht)*

Julie: Het zal eerder een neutraal beeld worden, lichtjes gekleurd door onze eigen ervaringen.

© Martial Prévert

Kom naar de Bossy-voorstelling van *Dochters van ondernemers* op zaterdag 9 november 2019.
Locatie: ARSENAAL/LAZARUS, Mechelen
Bossy deal: 15 euro 10 euro + drankje. Reserveren via lina@arsenaallazarus.be met de code: 'Bossy Dochters'